

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

14 de Tutoribus honorariis, & notitiæ causa datis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

Marci eorum legatis, moderatoribus prouinciarum, eis dare qui eiusdem prouinciae essent, vel ibi haberent domicilium, l. 1. de tutor. dat. ab his. Et Paulus iam responderat. vbi absum ex loco vbi tutor potest dari, magistratus, qui tutores dare possent, de curionibus iuberet dare, dum moas legitime conueniant, l. vbi absum. 19. de tutor. & curator. dat. ab his. P. Iustinianus postremo loco sancit, ut nec expectata iussione praesidium, si facultates pupilli vel adultis usque ad quingentos solidos valeant defensores ciuitatis una cum religiosis antistite ciuitatis, vel alias publicas personas, id est magistratus, vel iuridicum Alexandria ciuitatis, tutores vel curatores creare, cum legitima cautela, id est, in periculo eorum qui recipiunt. §. nos autem, de Antist. iur. Nonel. 15. Antistites etiam hic Iustinianus sacros, capaces notionis tutelae & tutorum facit, videlicet ea ratione, qua alibi in l. tam domentis. 2. 1. de episc. aud. libr. 1. C. tit. 7. vult & antistitis sententia, dotes & nuptias filiorum furiosorum & amentium definiti & statui: quia orphanorum & miserabilium personarum cura & inspectio, sollicitudini episcopali iniuncta est, l. i. eod. C. vt causa Dei. Quia domus custodit aduenas, pupillum & viduam suscipiet. Psal. 145. At citra hanc misericordiam & necessitatis causam, hodie forsitan antistes se non immiscerit dationi, nisi in defectum secularis iudicis: quo casu deuoluere potestas ad ecclesiasticum, c. ex tenore, & c. licet, de for. compet. Exceptis locis vbi habet iurisdictionem temporalem, vbi proculdubio potest, c. si duobus, de appell. Vult & Iustinianus in curatoris furiosi iuramento antistitem adesse in prouinciis & locis vbi est. l. final. §. sed cum antiquitas, & §. in prouinciis, de curat. furio. lib. 5. C. tit. 70. Si pupillus tamen sit, clericus secundum Bartolum in l. de tuto. dat. ab his. & c. tutor ei dari debet per iudicem ecclesiasticum, non per laicum: quia datur potissimum tutor personae, non bonis.

18 ¶ Verum si laicum dare non potest, quia iurisdictionis episcopi non est, antistitem de episc. & cler. sed clericos alios vel religiosos, eosque iure canonico, ca. peruenit. 86. dist. 1. non ciuili, antist. & reuerendos de episc. & cler. Poterit & laicos nominare iudici seculari, quos subire tutelam secularis cogat: vt notat Ioan. Faber & Angelus, Ioan. Faber in §. 1. nume. 4. & ibi Ang. Arctinus, in nu. 10. de Antist. tutor. ¶ Cuius tamen loci magistratus huiusmodi esse debent, qui creare possint tutores, an domicilii pupilli, an facultatum, an vtriusque, an alieni etiam ab illis, non vnicam habes analytice speciem, sed distinctione sustulit. Consentiant quidem omnes: non nisi iurisdictionis pupillis tutores per magistratus dari posse, quia lege ita expresse cautum, l. neque a praeside, §. qui dare iur. vel cura, poss. lib. 5. C. tit. 34. l. 1. §. fin. de tut. dat. ab his, in P. At quomodo iurisdictionis iudicis dicatur pupillus, non in omnibus consentiunt interpretes. Ergo dicendum, si pupillus bona & domicilium habeat in vno municipio, vel alio loco, proculdubio iudex eius loci tutorem dat: si in altero loco moretur, & alibi domicilium habeat, iudex vtriusque loci potest dare, l. 1. vbi per. tuto. C. l. pupillo, & l. 1. §. 1. de tuto. & curato. dat. ab his, in P. Si tamen, inquit Ioan. Faber in §. 1. de Antist. tuto. num. 3. Alter alterum praenerit, praerentione cessat potestas alterius iudicis: quod si de praerentione non constat, vel concursu se impediunt, nisi conueniant. l. duo sunt Titii, de testam. iur. Vel, quod Faber sequitur, quilibet in iurisdictione sui iudicis administrabit, l. 2. C. de testa. iur. Si tamen in vna prouincia bona & originis domicilium in alia tantum, aut ibi etiam bona habeat: tunc qui est datus in loco domicilii, vbi que poterit administrare. Siue datus fuerit a testatore, quod caret dubio, siue a iudice, l. 2. de excusat. tuto. C. §. datus, eod. ap. Iustin. nisi datus se excuset de bonis extra prouinciam tractandis, quo casu recte eius loci iudex prospiciet de tutore, l. non solum, §. qui testamento, & l. propter, §. licet, & l. in respectu, §. cum oriundus, de excusat. tuto. l. magis puto, §. illud, de reb. eo. qui sub tut. in P. Quod si pupillus in aliqua prouincia moretur, & in alia habeat domicilium originis & bona, iudex qui cognoscit in loco vbi moratur, debet hanc quaestionem reiecit tractandam ad locum domicilii, l. vnic. per. tuto. C. arg. l. cum vnus, §. is qui, de bon. aucto. ind. possid. in P. & eorum que notantur a glos. in l. heres absens, §. 1. de iudic. in P. Bartolus tamen dixit pupillum, etsi iudicio careat, posse sibi constituere & eligere domicilium aliquo in loco, vt possit ita habere tutorem, Bartolus in l. 1. de tuto. & cur. dat. ab his. Sic Azo tradit, pupillum extra domicilium existentem, cum litem mouere alibi vbi est desiderat, posse ratione eius litis, & ad illam legitime tractandam, petere ibi sibi tutorem dari, Azo in l. 1. qui per. tut. C. in Summa. Similiter si pupillus alicubi conueniatur, iudex eorum quo vocatus est, etsi iudex secundum ea quae diximus extra domicilium non sit idoneus, e-

ius rei tamen ratione potest tutorem dare, l. si. §. 1. & ibi in corp. de administrat. tutor. libr. 5. C. tit. 37. Bartolus dicit l. 1. de tut. & curat. Quia ratione litis, videtur res fore sui esse: quibus enim iurisdictione permittitur negotii, his & omnia permilla censentur, sine quibus expediri non posset, l. 2. de iurisd. omni. iudic. in P. l. final. de officio eius cui mand. est iurisd. in P. Neve contentia causae diuidatur, l. nulli, C. de iudic. aut lis protrahatur, dicit l. final. §. 1. de administrat. tutor. C. Et ita plene intelligimus iuridicos prouinciarum, posse tutorem in eo casu dare subditis alterius iurisdictioni, si ad eos lis deuoluta sit, & ita ratione consequentia: Nam aliter non possunt, inquit Faber Senesc. halli subditis Baronum dare, nisi in defectum & negligentiam illorum, Faber in §. 1. num. 6. de Antist. tuto. In comitiis Augustae Vindelicorum anno 1548. in prouincia Germania habita in his comitiis, art. 1. sub Carolo 5. Caesare statutum est, ne singuli tutores vel curatores, siue testamentarii siue legitimi, datus vel ordinati iudicialiter, se tutelae administrationi ingerant, nisi a magistratu ipsius antea decreta & commissa fuerit. Et vt postea teneantur de bonis omnibus mobilibus & immobilibus, creditis, debitis, literis, & regitris inuentarium conficere: & iurare quod pupillorum ac minorum suorum rebus, ac bonis personisque eorum, fidam & honestam custodiam adhibebunt.

¶ In petitione i tutoris, ad quam secuta datio, si erratum in facto sit, non valet datio, l. tutor, 10. de tutor. & curat. dat. ab his, in P. Ante dationem inquisitio facienda est, §. sed hoc iure vnum, de Antist. tuto. l. 2. & §. 1. in confirmat. & §. de confirm. tutor. vt diximus: dehinc, si absens detur tutor vel curator, dare operam debet, vt nuntiatio ei fiat intra triginta dies, l. fin. de tuto. & cur. dat. & c. in P. Nam ab ea denuntiatione incipiunt currere tempora 50. dierum exculationibus concessorum, l. si re, §. quinquaginta, & §. oportet, de excusat. tutor. Postea satisfactio exigenda ante administrationem, vt diximus in officio tutoris.

¶ Qui tamen dari possint tutores a magistratibus, satis apparet arbitror ex his, quae diximus proprio capite antea. Porro omni die tutor dari potest, l. nec mandante, 8. §. dari tutor, de tutor. & curato. dat. & c. in P.

De tutoribus honorariis, & notitiae causa datis. Cap. 14.

- 1 Tutorum alia diuisio.
- 2 Honorariis tutores qui, & quando tutelae onere tenentur, & eorum officium.
- 3 Notitia causa tutor datus quis, periculum & officium.

¶ Nec tutores quidam sunt quibus administratio tutelae conceditur, alii qui honorarii dicuntur, alii qui notitiae causa dati dicuntur, vbi in l. quod si forte, 1. §. 1. de solutio. lib. 48. P. tit. 1. De his qui administrant, vel administrare debent, potior est & praecipua in hoc tutelarum tractatu quaestio. Et de his dictum iam est. Honorarii tutores sunt, qui non gerunt tutelam, sed ad duntur gerentibus, vt sua auctoritate eos in defensione pupillorum iuuent, & negligentiam accutiunt: datus vel a testatore, vel a iudice, qui tamen immunes a periculo tutelae non sunt, l. si quis tutor, §. quod ergo, de rit. nupt. in P. Ita tamen si ex vltis facultatibus tutorem qui male administrat: ipsi non soluendo inuenti sunt, etsi male administrantes non fecerint inspectos, ob negligentiam videlicet: cum illorum munus sit obseruare actus tutorum gerentium, & saepe ab illis rationem exigere, & sollicitudinem qualiter conuertentur: & si pecunia sit, curare vt deponatur ad praediorum comparationem, l. 3. de administr. tutor. lib. 26. P. tit. 7. Horum quoque auctoritate recte a pupillo negotiageruntur, l. pupillum, de acq. hered. l. quod si forte, §. si de solutio. Non tamen in dicitur honoris causa datus, qui ita datus est, vt rationes ab aliis gerentibus acciperet, Papini in libro nostro, 26. §. honoris, de testa. iur. aliud enim est rationem ab aliquo expolcere, nam hoc tantummodo honoris est videlicet, audire quid, & quomodo gesserint tutores, & consilium illis dare in faciendis: aliud rationes accipere, hoc est, gesti monumenta & actus, & subductionem calculi, & ratioctia penes se habere, vnde hic gestio quaedam est, & administratio. Non autem quando rationem tantum exigunt generaliter diligentiae. Notitiae causa datus dicitur tutor, is qui ad instruendos conuocatos, scilicet de rebus & negotiis testatoris vel pupilli, datur: cui & solui potest, quia & hic vt & honorariis si velint, administrare possunt, nisi interdictum sit nominatum, d. l. quod si forte, §. sunt quidam, & §. qui notitia causa, de solutio. Et hic etiam notitia causa datus, perinde

inde in omnibus administrationibus & accessionibus iure conueniri potest, atque ceteri tutores, qui eodem testamento dati sunt, l. quero. 32 §. 1. de testa. iure in P. l. de peric. tuto. lib. 5. C. tit. 38.

Quibus modis tutela finiat. Cap. 15.

Lib. 1. Instit. tit. 22. Lib. 5. C. tit. 60.

- 1 Pupillorum vel tutoris voluntate tutela non finitur, sed aliis modis.
- 2 Tutela finitur pubertate pupilli. Et pubertas quomodo probetur.
- 3 Tutela secundo finitur capitis diminutione tutoris. Et §.
- 4 Capitis minutio quid, Et quotuplex, quidve maxima, media & minima.
- 5 Capitis minutio pupilli etiam minima soluit tutelam.
- 6 Tutela tertio soluitur morte naturali pupilli, vel tutoris.
- 7 Tutela quarto soluitur tempore tutori constituto.
- 8 Tutores dari possunt ad certum tempus, ex certo tempore, & sub conditione.
- 9 Tutela finitur quinto remotione tutoris susp. l. i.

Tutela ¶ non finitur ex voluntate pupillorum l. 2. C. quan. tut. vel curat. esse debet, sed aliis modis lege & moribus introductis: vel habitatione personarum, vel minorum, vel administrationis. Neque etiam sola voluntas tutoris se tutela abdicantis sufficit, nisi quo oportet modo fiat, l. legatus Cesaris, de offic. praesid. in P. Finitur ¶ itaque tutela, pubertate adueniente pupillorum §. 1. quibus modis tut. fini. lib. 1. Instit. tit. 22. l. si. C. quan. tut. vel cur. Et c. lib. 5. tit. 60. Quae olim probabatur ex natiuitate scriptura & aliis legitimis probationibus l. 2. de excus. tutor. & per inspectionem nudati corporis, quae tamen formula hodie hic improbata est, vt turpis: & definita aetas 12. annorum femininis, 14. masculis, pro pubertate constituenda. d. l. si. d. tit. quan. tuto. §. 1. qui mod. tut. fini. l. 4. de ret. nup. l. qua aetas, de test. amen. Macrobi. l. 1. in som. Sc. pro 6.

¶ Secundo ¶ finitur tutela, Capitis diminutione tutoris, per quam libertas aut ciuitas amittitur, §. sed & capitis diminutione, qui mod. tut. fini. ap. l. i. in P. Ita hic caput aut status personae est §. seruus autem, de cap. dimini. ap. l. i. in P. qui habet in se libertatem, ciuitatem, & familiam: Et capitis minutio, status huius prioris in alium commutatio, §. 1. eod. l. i. eod. in P. vel status huius ademptio.

¶ Itaque ¶ minutio capitis triplex, l. si eod. Maxima, si ciuitas aut libertas adimitur §. maxima eod. vt si quis seruus pœnae fiat atrocitate sententiae, vt damnatus ad bestias, l. aut damnum §. 2. de pœn. in P. & potissimum quando sententia vita adimitur. l. qui ultimo supplicio, 29. de i. en. in P. Nam hodie alioquin nemo bene natus, ex sententia exilii vel deportationis seruus pœnae fit, anth. sed hodie, de donati. in. vir. Et vxo. Nisi ingrati liberti reuocentur

in seruitutem, l. 2. de liber. Et eor. lib. C. vel liberi ad pretium participandum venditari se passi sint, diximus in seruis, ex. tit. quib. ad. lib. procl. non lic. nam hi capitis maximam diminutionem patiuntur, d. §. 1. de cap. diminutio. Minor capitis minutio vel media est, quando ciuitas quidem amittitur, libertas vero retinetur: vt si aqua & igni interdictum alicui, vel si quis de portetur, d. §. 1. Minima est cum libertas & ciuitas retinetur quidem, sed status mutatur vt si alterius iuris seu potestatis quis fiat, veluti arrogatione & adoptione. l. 3. eo §. minima. eod. ap. l. i. in P. aut emancipatione. Et ita vt ait Aulonius in G. yphr.

Triplex libertas, capitisq. minutio triplex. Vocat autem capitis diminutionem Cicero in Verrem, ademptiōnem de capite. Et ciuem indemnatum integri esse capitis dixit, Cic. in P. sonem. Agnationis ius cum obtrinebat in tutelis, capitis diminutione tollebat: & ideo & tutela ex lege duodecim tabularum corruerat etiam ob minimam, §. sed agnationis, de legit. agnat. iure. Hodie quando ex nouis legibus legitima tutela defertur in re cognationis, ideo semper tutela non perimitur ex omni minima capitis diminutione tutoris, l. i. de cap. dimini. l. 4. C. de legit. tut. quia cognationis ius non soluitur minima diminutione, soluitur autem maxima & media, quod pertinet ad iura successione & tutelarum, §. fin. de cap. dimini. §. sed & capitis, quib. mod. tut. fini. l. 1. C. de here. insti. l. 1. in fine, ad Tertu. P. Pupilli ¶ pupillae ve omnis capitis minutio etiam minima tollit omnes tutelae, d. §. sed & capitis, Et §. item finitur, quibus mod. tut. fini. l. i. arrogari, de tutel. in P. l. fin. C. de auth. praesent. l. legitimam tutelam, de legit. tutor. P. Si tutor quoque in adoptionem se dederit perit legitima tutela eius, non aliae, d. §. sed & capitis, l. i. tutelae, de capitis dimini. P. Ad seruitutem pertinet capi ab hostibus, ideo & eo casu finitur tutela, §. item finitur quib. mod. tut. fini.

¶ Finitur ¶ tertio tutela, naturali morte tutorum vel pupillorum, §. simili modo, quib. mod. tut. fini. Verum morte tutoris legitimi, tutela legitima in eius liberos, si idonei sint, transferri videtur: non autem aliae tutelae: testamentaria vel datiuā, l. tutela vt plerumque, de tutel. P.

¶ Quarto, ¶ ad tempus, vel sub conditione constituto tutore, ¶ tutela elapso tempore vel cedente die perimitur, §. sed & si, v. cor. praeterea & §. pen. quib. mod. tut. fini. Receptum enim est tutores dari posse ad certum tempus, vel ex certo tempore, vel sub conditione, §. ad certum qui testa. tuto. dar. p. §.

¶ Finitur ¶ & quinto tutela, quando tutores remouentur vt §. suscipe l. i. §. final. quib. mod. tut. fini. Sed haec haec tenus de tutoribus seorsum De curatoribus nunc agamus. Porro de actionibus que pro tutela & cura dantur, postea sequente libro, Deo fauente, in fine tractabimus.

DE CVRATORIBVS ET CVRATORIVM, LIBER XIII.

De Differentia & Conuenientia tutelae, & curae, & quot species curae. Cap. 1.

- 1 Tutor gerens finita tutela tenetur, vt negotiorum gestor.
- 2 Cura quid, Et quomodo differat a tutela: quoad hanc praecipue bonorum tutela personarum.
- 3 Cura & tutela conformitas.
- 4 Cura & tutela differentia.
- 5 Curatorum species, illorum minorum, furiosorum, &c.
- 6 Communia omnibus curatoribus, satisfactio, inuentarij confessio, pœssent et suspecti remoueri, personalia gerere munera.

Quam ¶ in suam tutelam peruenit minor, desinit officio suo fungi tutor, neque amplius talis dicitur: etsi in administratione sua perseueret tunc non tutela actione, sed negotiorum gestorum Iulius Paulus teneri eum pupillo respondit, lib. 1. recipi. sent. tit. 4. c. 1. Exemplo eius qui pro tutore vel curatore minore se gerit, eodem ubi, sup. c. 8. ¶ Sequitur ¶ autē tutelae cura, quia cura est tutela bonorum potissimum, & per consequentiam personarum: vt tutela praecipue personarum, & per consequentiam bonorum l. scientia, 20. de rit. nup. in P. l. in copulanda, 8. C. de nup. l. consilio, 7. de curat. sur. C. In multisq. conueniunt, & fere omnia q. de tutoribus pupillorum dicta sunt, in curatoribus minorum locum habent l. 1. de admini. tut. l. si tutor, 1. C. eo. ¶ Et ¶ tituli qui de tutoribus pollicentur tractationē, adiungunt & curatores: vt in epi-

graphae, de administratione tutorum vel curatorum: de tutoribus & curatoribus datis ab his, Et c. de excus. tut. vel curat. cum simi. Dantur & ab iisd. in magistratibus curatores, a quibus tutores, §. 1. de curat. excepta causa testamenti, l. 1. in §. si de testam. iure, quamuis & in testamento datus confirmetur per inquisitionem, l. de creationibus, de e. i. s. eod. ¶ Quintimo & saepe simul sint, & cum habenti tutorē tutor superaddi non possit, curator tutelae igitur, §. interdum de curat. l. 2. §. in quib. caus. tuto. hab. cura der. post. l. 5. C. tit. 36.

¶ Differunt ¶ tamen in paucis, & proinde seorsum curae singularia necesse tractanda sunt. Nam vt dixi proxime, tutor testamento datur curator nō vtriq. sine confirmatione. Secundo, tutor inuitis datur: curator minime praeterquā in litē, §. item inuiti, de curato. l. 3. §. pen. de tutel. in P. Tutor tertio rebus omnibus & vniuersis tantum pupilli datur, §. datus de excus. tuto. curator & vniuersis & singulis dari potest, §. 1. de curator. Quarto, tutor principaliter personis datur: curator rebus, l. scientiam, de rit. nup. l. cum plures, 12. §. 3. de admini. tut. in P. l. in copulandis, C. de nup. Quinto, maior potestas tutoris, quam curatoris d. l. in copulandis. Sexto, tutores in negotiis contrahendis interponunt auctoritatem: curatores tantum consensum, l. cum in vna, 17. §. 1. de appellat. Et relati. in P. sub. de auct. tuto. Et cor. sen. curat. in P. Non eget enim approbatione personae minor, qui legitima habere dicitur, dum in suam venit tutelā. Sed eget consensu ratione conseruationis terū curatoris necessario ad instar auctoritatis, si alienet: non a. si quareat, quia sine curatore recte contrahit, & se obligat,